

# דור העתיד

ראיון חינוכי עם הרה"ג  
רבי רפאל גריינימן שליט"א

# הומה ודעת

מרכז ההסברה שע"י ועידת הרבנים לביצור חומות הדת



ברגשותיהם לבית וממילא גם לערכים שהבית מחנך אליהם. אך אם אין להם קשר רגשי לבית, רחוק ביותר שיהא להם חיבור רגשי לערכים.

הענין של נתינת החום והאהבה לילדים תמיד היה חשוב ומשמעותי, אך בדורנו שקיימים מסביב הפיתויים והריגושים הזרים, השפעת האהבה והקירבה הינה קריטית. ההורים בדורנו צריכים לשמש לא רק כדמות סמכותית של מורה דרך, אלא גם כידידים אוהבים שניתן לדבר איתם בפתיחות על מצוקות וקשיים. ש. מדברים כיום רבות על ההרחקה המעשית מכלי הטכנולוגיה, האם מתן החיסון לבנים על ידי החיבור הרגשי מהווה פתרון ויכול לשמש כתחליף לגודל ההרחקה הנדרשת?

ת. הדבר דומה למי ששולח את ילדיו להסתובב בכפר ערבי, וטוען שבעקבות החוסן הנפשי שהוא הקנה להם הם יודעים כיצד להזהר.

לאפשר לילד גישה חופשית למחשב, זה לא פחות מסוכן מלשלוח אותו למוקטעה.

הריגושים של התורה הם אמנם יותר עמוקים ויותר פנימיים ומספקים את עומק הנפש, אבל היצר הרע מספק ריגושים יותר מוחשיים ויותר מידיים, ולכן אם לא מתרחקים כמטחוי קשת מהשטח שבו הוא פועל, הסכנה היא עצומה.

ש. ישנם הורים ששואלים אם כדאי לתת לילד צפיה בסרטים ומדיה בהיתר, כדי למנוע ממנו לחפש את האיסור?

ת. השאלה נובעת מנקודת הנחה, שבצפיה בהיתר אין נזק אלא רק חשש שיגררו מכך לאיסור, וכאן השיקול שמא דוקא על ידי מתן ההיתר יסופק הצורך ולא תהיה משיכה לאיסור.

אך זו טעות, כי ההתמכרות למערכת הריגושים הזו היא עצמה יצירת הנזק, הן נזק ארוך טווח לנפש והן נזק לעבודת ד'. זאת מלבד הנסיון שיגיע לבסוף גם מהכיוון של האיסור.

כשבחור מגיע ומתלונן שאין לו גישמאק בלימוד, בודקים ראשית אם אין לו קשיים דידיקטיים, ושנית - את מערכת החיסים שלו בבית ובישיבה, וכאשר באלו הכל תקין, כמעט בכל המקרים הרקע הוא חשיפה למדיה.

צריך לדאוג שהילד יהיה מרוצה, אך הדרך לשם כך אינה בהפקרתו לסרטים ולמדיה, אלא בהשקעת זמן איכות. לצאת בבין הזמנים עם הילד לפעילויות, ולתת לו את הסיפוק והשלווה.

החינוך הפנימי והיסודי שבכוחו לשמור את בנינו מהסכנות שמסביב, אינו בא על ידי קיום מספר עצות וטיפים חינוכיים. הוא דורש השקעה מרובה ותמידית להתחבר לבנינו ולחבר את רגשותיהם לערכים האמיתיים.

ש. מהם דרכי ההתמודדות המתאימות למישור של הנסיון שבא מצד אותם ריגושים?

ת. התשובה לריגוש היא במישור הרגשי. עלינו ליצור חיבור רגשי לערכים ולמציאות של עבודת ד'.

ודאי שגם בדורנו נדרשים הידיעות השכליות וההכרה הנכונה, אבל החזית היא במישור הרגשי.

ש. יצירת חיבור רגשי לתורה ולמצוות היא אכן שאיפה הקיימת בעומק הלב של כל אחד מאיתנו, אך איך היא הדרך ליצור את החיבור ולהנחיל אותו לבנינו?

ת. ידוע מה שסיפר מרן הגר"מ פיינשטיין זצוק"ל שהוא נפגש עם צאצאים של שתי משפחות שאבותיהם מסרו נפשם ונמנעו מעבודה בשבת במחיר של פיטורים קבועים. צאצאיהם של אחת המשפחות הלכו בדרכו של האב, ושל המשפחה השנייה נהיו חילוניים. מרן הגר"מ בירר אצל כל אחד מהם, כיצד היה האב נוהג להגיב לאחר שנאלץ לעזוב את עבודתו. האחד היה מנחם את סובכיו שכך רצה הקב"ה ואין מה לעשות כי עלינו למסור נפש, והשני היה מחזיר בלדיו את גודל הזכות והאושר שיש לנו כיהודים

אך בדורנו שקיימים מסביב הפיתויים והריגושים הזרים, עלינו ליצור חיבור רגשי לתורה ולמצוות, ולכך השפעת האהבה הינה קריטית

ששומרים על השבת. ילדיו שספגו את הנעימות והשמחה שבמצוות, קיבלו את החיבור הרגשי והלכו בדרכו.

סבי הגאון רבי שמריהו גריינימן זצוק"ל שלא זזה ידו מתחת ידי מרן החזון איש זצוק"ל, היה רגיל לחזור על מה שאמר לו החזון"א לפני נישואיו, שכדי להצליח בחינוך מוכרחים להחדיר לילד ששולחנך גדול משולחנס. כאשר אנו רוצים לתת לילדינו חיבור רגשי לערכים הרוחניים, היחס שלנו לתורה ולמצוות צריך להיות של נעימות ושל שמחה, ועלינו ליצור סביבם חוויה רגשית.

הדבר בא גם לידי ביטוי בנושא הטכנולוגיה. אם בנינו מרגישים שאנו נאלצים מחוסר ברירה להקריב ולהימנע מהנוחיות שבטכנולוגיה הבלתי כשרה, הרי שבמישור הרגשי תישאר אצלם המשיכה לכך וכשהדבר יהא בידם הם עלולים שלא לעמוד בנסיון.

אך אם האוירה בבית משרדת שאנו שמחים בכך שאין לנו שייכות לכל הפגעים הרעים שבטכנולוגיה השלילית, הרי שכך אנו יוצרים לילדינו חיבור רגשי חיובי לאותו ערך.

ש. כיצד ניתן להביא לידי ביטוי בחיי היום יום את אותו יחס של חוויה רגשית בתורה ובמצוות?

ת. ישנן הזדמנויות רבות שבהן ניתן להחדיר זאת. למשל, כשהילד לומד עם אביו, ומגישים לכבוד לימודם עוגה ושתייה מתוקה, או כשילד התאמץ בלימוד באופן מיוחד וחוגגים זאת בבית, הוא מקבל חיבור רגשי וטעם.

ולמותר לציין כמה חמור הדבר כאשר ילד חווה את הלימוד עם אביו כזמן של עונש.

ואמנם עלינו לדעת שעוד לפני החיבור לערכים עצמם קיים מעגל חינוכי שמוכרח ליצור יצירת אותו חיבור. מדובר על ההזדהות והחיבור עם הבית וההורים. המציאות בכל תחומי החיים מלמדת שכאשר אדם מזדהה עם המסגרת של הקהילה וכדומה, הוא מתחבר על ידי כך עם התכנים שהיא מייצגת. ככל שהקשר בין ההורים לילדים קרוב יותר ואוהב יותר, הילדים מחוברים

בעקבות יום התפילה העולמי שקבעו מרנן ורבנן חברי מועצות גדולי וחכמי התורה שליט"א בערב ראש חודש סיון בכל קהילות ישראל, גבר זרם הפניות למוקד היעוץ מהורים המבקשים הדרכה והכוונה כיצד למנוע את הסכנה הטכנולוגית מילדיהם. לאחר התפילה המאוחדת וההיסטורית שבקעה מליבם של רבבות אלפי ישראל, התעורר הרצון לבצע את ההשתדלות המעשית, הנדרשת בכדי לשמור על נפשות בנינו מפני המשחית.

ככדי לתת את המענה לדרישה הזו בצורה המיטבית ביותר, פנינו עם מספר שאלות להרה"ג רבי רפאל גריינימן שליט"א מאנשי החינוך הנודעים בדורנו, אשר ידיו רב לו בהכוונת הורים ואנשי חינוך, ומצוי בעמקי סוגיות החינוך של זמננו. לא ביקשנו הדרכה מעשית מפורטת ביחס למקרים מסויימים, כי הדרכה כזו יכולה להינתן רק בהתייחס לכל מקרה לגופו בהתאם לפרטים המדוייקים. ביקשנו כיוון דרך והבנה מעמיקה ביסוד הדברים בהתאם ליסודות שקיבל מרבתינו. הבנה שתיתן כלים להתמודדות נכונה עם הסכנה שהגיעה לפתחנו.

ש. מדברים היום רבות על הנסיון הטכנולוגי, ויש שתמהים על כך שהנושא מסרב לרדת מסדר היום, והלא בכל הדורות היו נסיונות ודרכי התמודדות עמן, ומה התחדש כאן שמצריך כלים מיוחדים והסברה בלתי פוסקת?

ת. כבר לפני שלושים שנה אמר רבינו הגדול מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, שבדורות הקודמים הנסיונות היו מהאידיאולוגיות ששלטו בכל דור, כמו ההשכלה, הקומוניזם, הציונות וכדומה. והתשובה כנגדם היתה על ידי תורת המוסר, כאשר כל שיטה בגישתה היחודית פעלה להעמיד דעת בהירה ופנימית כנגד אותם נסיונות. אך בדורנו הנסיון העיקרי הוא הנהגות ונהגיה אחר תאוות העולם הזה, והתשובה לכך היא על ידי נתינת גישמאק וטעם בלימוד התורה ועבודת ד'.

כאשר התפתחה הטכנולוגיה בשנים האחרונות, היא הביאה עמה מימד חדש לאותו נסיון. היצר הרע שתפס שליטה על הטכנולוגיה והמדיה מציע בדורנו דבר אחד ויחיד: ריגושים.

כל המשיכה של המדיה היא מצד הריגושים המופרזים שהיא מספקת, ובוזר שורש הקלקול שבה, עוד לפני שמדברים על העבירות שהיא מביאה. כאשר מדובר על ריגושים, נדרשות דרכי התמודדות מתאימות הפועלות באותו מישור. שכנוע שכלי עוזר כנגד אידיאולוגיות מעוותות, אך אינו תשובה לקלקול שכל כולו נמצא במישור הרגשי.

ש. מהו הקלקול שיש בריגושים, או במילים שרגילים להשתמש היום: "איפה כתוב שזה אסור"?

ת. הבעיה היא בתלות שבריגושים, "לחיות על ריגושים", ומשתי בחינות: יש את הבחינה של הקלקול בצורת האדם, ויש את הענין של מניעת הקשר לקב"ה. צורת האדם היא - לעמל יולד. כך בנויה נפש האדם. תחושת הסיפוק הפנימי שלה מגיעה מפעילות ועמל. נדרשת אמנם לעיתים גם מנוחה, אבל אדם שחי על ריגושים, מפיק מהנפש שלו את היכולת לעמל, והוא לעולם לא יוכל להיות רגוע ומאושר.

וכהורים שחיייהם מושתתים על הקשר עם הקב"ה, יש לדעת שהדבר שמרחיק ביותר מקשר עם הקב"ה זה הריגושים הזרים. הקשר עם הקב"ה שייך ללב, והלב לא יכול להיות פנוי לקשר עם הקב"ה כשהוא מלא בריגושים אחרים.

המדיה פועלת באופן ישיר ועוצמתי על החושים, ולכן הקלקול שבה נוגע בעצם הליבה של עבודת ד'. היא יוצרת נתק בקשר הפנימי לקב"ה ולכל עבודת ד'.

פגשתי בחורים רבים שנפלו. לא היה אפילו אחד מהם שהיו לו ספיקות רעיוניים, תמיד הנקודה נעה בין הניתוק הרגשי מהערכים לבין הריגושים החזקים שהם מצאו בצד השני.

ועדת הרבנים לצביון מקומות העבודה  
מענה הלכתי בענייני יחוד והנהגה במקומות עבודה  
שע"י בתי הדין של מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל  
ומרן הגר"נ קרליץ שליט"א 0722-722188

שעות המענה האנושי ימים א'-ה' בשעות 21:00-22:00  
בשאר שעות היום ניתן להשאיר מספר לחזרה בתא הקולי (במקרים דחופים בלבד)  
ניתן לקבל את פסקי הרבנים בענייני הנהגה במקומות העבודה על ידי הודעה  
בתא הקולי של הועדה. כמו כן ניתן להשיג במייל: 3660660@gmail.com



ניתוק קליטת אינטרנט ממחשבים ללא עלות  
ע"י אנשי מקצוע בכל רחבי הארץ 0722-613-613



מוקד היעוץ המקצועי לחסימה כהלכה  
במקומות העבודה 1599-550-330  
למקומות עבודה - שלוחה 1, יעוץ ותמיכה בהתמודדות - שלוחה 5